

Rozhodčí nestačí?!"

Známý popěvek sportovních příznivců Rozhodčí nestačí! dostává na basketbalových palubovkách svůj nepříliš lichotivý rozměr. Mnozí rozhodčí opravdu nestačí, na tom se shodují mnozí odborníci. Ovšem je škoda, že málokterý chce jmenovitě píchnout do vosího hnízda. A tak jen potichu nadávají, jak jim zase zkur... zápas.

„V Děčíně hráči málem potřebovali chrániče nebo přilbu, převálcovali nás. Chtěl jsem proto po týmu, aby pak hrál v obraně proti Novému Jičínu také agresivně a tvrdě. Jenže řízení vypadalo úplně jinak, pískal se téměř každý dotek,“ přepsal deník Sport slova trenéra USK Praha Kennetha Scalabroniho. Ten jen kroutil hlavou, nevěděl, co má hráčům říct, jakou taktiku zvolit. A co teprve samotní hráči, kteří nevědí, co mají hrát? Ano, taková situace je k vidění velice často.

Přepsáno mluvou automobilistů, někteří arbitři vyjeli na silnici, aniž by znali pravidlo pravé ruky a jak to chodí na křižovatce.

Vysvětlení je ale jednoduché, rozhodčích je málo a schází jim cit pro hru. Ti, kteří byli bezradní při rozhodování dorosteneckých utkání, se dostávají nahoru. A to jen proto, že rozhodčí vymírají. Zaspal se vývoj, který jde nahoru. V jiných sportech jsou rozhodčí progresivnější. Ano, jelikož jich je málo, tak skoro polovina nestačí. A tím není myšleno fyzicky, protože běhat na čas se naučí v zoo každý krokodýl. Jde prý o to, že to v životě nedělali. To je, jako by šli dva laici do ringu a boxovali. Pro ně to bude box, ale odborníci za provazy budou padat do mdlob. Podobně je to v basketbalu. Sudím schází cit pro hru. A bez toho se nedá pískat. Cit u rozhodčího je 80 % výkonu. A kritérium citu snesou jen někteří.

Ivan Zachara pravidelně píská Euroligu, Robert Vyklický ULEB Cup, Ivo Dolinek dokonce spolurozhodoval semifinále ME ve Španělsku. Ti si dokáží získat respekt, mají totiž dlouholetou praxi a získali cit.

Cit pro hru, o ten tady jde. Deset sudích snese kritérium citu, ne, že nedělají chyby, ty dělá každý. Když vezmeme kvantum zápasů, tak zhruba padesát procent už to nedokáže uřídit.

„Jací jsou rozhodčí? Na tuhle otázku nelze tak jednoznačně odpovědět, ale teď nebudu podrobnější informace prezentovat. Sezona zatím neskončila, postřehy a sledování nejsou u konce. Něco už jsem říkal, ale teď by bylo dobrý počkat po play-off,“ říká Milan Šedivý, jenž zastává nově funkci supervizora rozhodčích. V čem on vidí problém? **„V rozdílném pojetí,“** říkal po polovině Mattoni NBL s tím, že hráči neúměrně používají ruce. **„Zlepšilo se to, ale ještě to není ono.“**

Rozhodčí si před sezonou museli zvyknout na několik změn, tak například podle regulí FIBA se mají přísněji posuzovat některé zákroky. V koncovkách utkání mají být rázně trestány fauly a udělovány nesportovní chyby s tím, že po dvou trestných hodech bude ještě útočící mužstvo vyhazovat z poloviny hřiště. Arbitři také mají pravomoc udělit osobní chybu za simulování, třeba při filmování prorážení. K tomu všemu dostali přidáno na odměnách, z 1900 korun je rázem 2400.

V mládežnických soutěžích jsou „pruhovaní“ levnější, za vedení střetnutí žáků dostávají 250 korun, 400 za mladší dorost, o stovku více za starší dorost. V lize dvacetiletých pak 700. Ano, jsou to směšné částky, jenže k tomu je potřeba připočítat cestů. A to je pro některé kluby příliš. Zaplatí 500 za rozhodčí, jenže k tomu další 2500 Kč za cestů.

Rozhodčích je málo, ale berou nějaké peníze, tak by se měli vzdělávat. Zvlášť u dorosteneckých a nižších soutěží, kde všichni hrají zadarmo. A jak se mezi trenéry říká, na dorostence pouštějí ty, kteří dostali k Vánocům písťalku.

„Basketbal má svůj vývoj, v současné době se hraje jinak než před sedmi osmi lety, co jsem působil v lize. Ten trend je také progresivnější, otázkou je, jak ho dokázali zachytit hráči a také rozhodčí,“ podotýká supervizor Mattoni NBL. Dalším „faulem“ arbitrů je, že si mezi sebou neudělají pořádek. Když se to mele pod košem, kde rozhodčí je, tak by neměl pískat ten, co je nahoře. Jenže to bývá naopak, rozhodčí mimo úhel má najednou pocit, že už si dlouho nepískl, tak foukne do píšťalky. Není se čemu divit, že hvízdne mimo mísu, a zároveň všichni vidí, že to tak není. Ale měl ten pocit, že to tak je. Jenže cit a pocit, to je obrovský rozdíl. Proč ale kritizovat jen muže s píšťalkou, to by bylo příliš alibistické. Je třeba jim vylepšit podmínky a starat se o ně. A hlavně jejich řady doplňovat vhodnými kandidáty! Funkcionáři by měli verbovat především mezi hráči, kteří například ze zdravotních důvodů musí dříve ukončit kariéru. Takoví arbitři by měli cit pro hru, vždyť ji celý život hráli. Po měsíčním školení by strčili mnohé současné rozhodčí do kapsy. Jenže to by jim museli bafuňáři předložit lákavé nabídky. A není myšleno jen finanční, třeba taková stáž v zámoří by byla lepší odměnou než pár stovek za zápas. To by byl způsob, jak rozhodcovský rybník okysličit nějakou pořádnou štičkou. Možná by nebylo od věci trestat trenéry, kteří na muže s píšťalkou mnohdy až neúměrně tlačí.

„Někteří trenéři se snaží působit na rozhodčí. Tlak na rozhodčí byl, je a bude. Nemají to jednoduché,“ říká Milan Šedivý, jenž sám ještě vcelku nedávno působil na prvoligové střídačce, takže přesně ví, co se děje. **„Myslím si, že basketbal patří, co se týká rozhodování, k nejtěžším sportům. Je tam nejvíc kontaktů, které se dají, nechci říct trestat, ale hodnotit jako osobní chyby, a to třeba ve fotbale, hokeji, házené či volejbalu není. Kontakty se dají hodnotit různě, půlka lidí by ukázala pro jedno mužstvo, půlka pro druhé. Není to jednoduché, je toho strašně moc,“** staví se na stranu sudích Šedivý.

„Někteří rozhodčí si neuvědomují, proč na hřišti jsou. Že jsou jen doplňkem hry. Prostě si chtějí zahrát na divadle hlavní roli. Oni by neměli být vidět, slyšet. Jen když se něco stane,“ definuje úkol rozhodčích bývalý skvělý střelec a dnes trenér mládeže Josef Jelínek. **„Basketbal šel nahoru, rozhodčí také, ale tím víc se oddělili rozhodčí, kteří mají cit nebo větší praxi, od těch, kteří právě přišli. Ta propast je větší,“** poukazuje Jelínek na problém v nejvyšší soutěži. Rozhodčí poznají kroky spíš než faul, to je mechanická věc, která se dá naučit. Ale cit pro hru, určit kdy a jak kontakt ovlivnil, či neovlivnil hru. To už bývá slabší, takže hráči mnohdy ani vzdáleně netuší, co mohou a co ne. Jsou zblblí a nevědí, co mají hrát.

Jan Uhlík, autor je redaktorem deníku AHA